

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex
maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis
opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè
explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

De obligationibus alijs Sacerdotum circa Missam. 12.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9500

Hoc est. Altè. Breuiter. Clarè. Deuotè. Exactè, seu Exquisitè.

Altè, vt audiatur. Breuiter, non vltra mediam horam, ait *Scortia lib. 2. c. 19. vel paulo vltra*. Clarè, vt omnia verba integrè proferantur. Deuotè, vt attendatur ad ea quæ dicuntur. Exactè, vt fiant omnia, quæ præscribuntur in Rubricis.

14 * Vt autem Rubricarum obligatio magis innotescat, præterquam quòd in Bulla Pij Quinti pro Missali edita omnis mutatio, additio, & detractio prohibetur, Decreuit Concil. Trident. sessione 7. canone 13. in hæc verba: Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in solemnibus Sacramentorum

administratione adhiberi consuetos, aut cõtemni, aut sine peccato à ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quẽcunque Ecclesiarum Prælatum mutari posse, anathema sit. Hæc ibi. Solemnis certè Sacramenti Eucharistiæ administratio in Missa fit, siue sit solemnis, siue priuata, & ritus, qui habentur in Missali Romano sunt Ecclesiæ Catholicæ recepti, & approbati, vt patet. Ex quibus non video, qua ratione doceant moderni Theologi, opinionem esse probabilem, quòd sine peccato possint omitti Rubricæ, & sine causa scienter, etiam in materia leui. sed de his satis.

De alijs obligationibus Sacerdotum circa Missam. XII.

1 **A**lterum erat circa onera Sacerdotum in ordine ad Missam, quæ ad capita quinque reuocari possunt: vel ratione *Loci*: vel ratione *Temporis*: vel ratione *Ritus*: vel ratione *Officij*, seu *Beneficij*, vel ratione *Stipendij*: & hoc eodem ordine procedendum erit in hoc titulo.

2 Ratione *Loci*: tenetur Sacerdos sacrum facere in certo Altari, non impeditus legitime, si testator, aut alius locum celebrandæ Missæ præscripserit; alias peccat mortaliter, quia non implet voluntatem testatoris, quam neque hæredes mutare possunt, non tamen tenetur ad restitutionem, si alibi pro eo celebrat. citat *Doctores Bonacin. de Euchar. disp. 4. questione vltim. punct. 7. §. 4. a num. 2. ad finem.* & ratio patet, quia violat priuatam legem testatoris.

3 Potest autem Episcopus aliquando ex iustâ causa, si nequeat in eo Altari, cõcedere, vt alibi celebret. *Idem ibid.*

4 Qui tenentur celebrare in Altari priuilegiato pro Defunctis, & alibi celebratum nummismate, verbi gratia, Sancti Caroli, quo anima liberari potest à Purgatorio, videtur satisfacere: quod innuit *Alphons. de Leon. de off. & pot. conf. temp. Iubilei p. 3. n. 29.* quem sequitur *Fraxinell. Gauant. Rubr. Miss.*

de oblig. Sacerd. sect. 4. conclus. 4. §. 9. nu. 2. in 6. edit. qui tamen *n. 3.* limitat, nisi ille (ait) qui petit Missam, eam velit celebrari in hoc, vel illo Altari priuilegiato. tunc enim alibi non debet celebrari.

5 Qui tenetur alicubi celebrare, absque applicatione sacrificij, ad diuinum cultum tantum, ita debet ibi celebrare, vt nullo modo accipiat stipendium ab alio, vt illi applicet sacrificium sibi liberum, quod expressè vetuit Sacra Concil. Trident. Congregatio in *declaratione Decreti de celebr. Missarum sub SS. D. N. Urbano VIII. emanati*, & quo infra, in *responsione ad quartum dubium*. Quod etiam notent Canonici, & curati, qui tenentur celebrare Missam Cõuentualem, seu Parochialem in proprijs Ecclesijs ratione Canonatus, seu Rectoriæ; quia ad eam tenentur ratione beneficij; secus, quando ex mera consuetudine, seu statuto Canonicali ad maiorem Ecclesiæ decorem Missas priuatas in propria Ecclesia collegiata, seu Parochiali celebrant, non ratione beneficij, neque Cappellæ, neque legati, neque salarij: qui soli quatuor Tituli in prædicta responsione prohibentur: & de Parochis, quod ijs diebus, quibus tenentur Missam celebrare, non possent

M ma-

manualem eleemosynam recipere, decreuit *Sacr. Congr. Concil. Trid. die 1. Septemb. 1629.* quid, si teneatur ter in Hebdomada celebrare, ex Decreto Synodali, vt in Prouincia Mediolan. *ex Conc. Prou. primo?* Possunt hi recipere, quia S. Congr. Concilij loquitur de festis, in quibus de iure communi tenentur celebrare, & annuos ideo redditus præcipiunt. eadem S. Congr. Conc. 13. Iulij 1630. declarauit adhuc, quod quando in fundatione beneficij, seu capellæ, expressè cautum est (nota verbum *expresse*) non teneri celebrantem ad applicationem sacrificij, eo casu poterit celebrans accipere nouum stipendium, & vnica Missa satisfacere obligationi beneficij, seu capellæ, & item danti nouū stipendiū. Hęc illa. Pariq; ratione Cappellani Monialium, & alij, qui incōgruo præsertim stipendio subeunt onus, titulo mercedis, quotidianæ Missæ, ea conditione expressa, quod nō teneatur ad applicationem sacrificij, poterunt accipere noua stipendia à Monialibus particularib. aut alijs pro applicatione sacrificij.

6 Ratione *Temporis*: quia vel nunquā, vel sæpius, vel tardius, vel citius, vel rarius celebrat, quam debetur: nam, qui *nunquā* celebrat, grauius peccat: & in anno saltē ter, aut quater quilibet celebrare tenetur, ex *Trid. sess. 23. de refor. cap. 14.* Parochi sæpius, vt audiant populi Missam. lege *Bonac. q. vlt. punct. 7. n. 1.*

7 Qui *sæpius* in die celebrat, peccat. excipe sequētes casus: alij vērō à Doctōribus allati non sunt amplius in vsu. Primo in die Natiuitatis. Secundo in casu supplendi sacrificij, de quo supra *titulo 10. nu. 3.* Tertio, quando Sacerdos præest duabus Ecclesijs, in quibus vterque populus solet audire Missam; & non habet Vicarium; qui suppleat in altero loco. *Suar. disputat. 80. sect. 3. cum alijs.* Quarto, quando pauci sunt Sacerdotes, & multi sunt Catholici in locis infidelium, & Hæreticorū, *Nauarr. & alij apud Scortiam lib. 2. c. 16. n. 2.* in his enim casibus postremis licet bis, & ter celebrare, si opus est, ex *Suar.* omitta ablutione Calicis, vt in *Natiuit. Domini.*

8 Contingit *Tardius* celebrare cum peccato mortali, quando notabiliter differtur sacrificium, puta, ad impetrandum aliquid à Deo, & Missa dicitur elapso necessitatis tempore. quo casu tenetur etiā ad restitutionem. *Pet. Nauarr. lib. 2. de restit. c. 2 nu. 366.*

9 Et item, quando ita multæ Missæ acceptantur pro Defunctis celebrandæ, vt longissimo tempore sit opus. cui malo prouisum est nuperrime *cum Decreto de celebr. Miss. à Sac. Concil. Trident. Congregatione edito 21. Iunij 1625.* in quo prohibetur singulis, ne eleemosynas manuales, & quotidianas pro Missis accipiant, nisi oneribus antea impositis ita satisfecerint, vt noua suscipere valeant.

10 Qua tamen in re eadem Congregatio declarauit. Primo posse noua Missarū onera suscipi, etiam si oneribus iam susceptis non satisfecerint, dummodo infra modicum tempus possint omnibus satisfacere. ita in *declar. citata ad decimum.*

11 Si tamen tribuens eleemosynam pro nouis oneribus, sciat impedimentum, & consentiat, eo casu poterunt noua suscipi post alia quamprimum persoluenda. *ibidem ad vndecimum.*

12 Comprehenduntur etiam in hoc Decreto priuati quique Sacerdotes. *ibidem ad decimum quintum.*

13 Transgressores huius specialis Decreti non tenentur tamen ad penas appositas in prædicto Decreto, quæ relationē tantum habet ad onera perpetua, de quibus in eodē Decreto agitur. & nos paulo infra. *ibidem ad duodecimum.*

14 Cessantque omnia priuilegia, quibus indulgetur, vt certarum Missarum celebratione, vel anniuersariorum, vel quibusdam Collectis, plurium Missarum oneribus in futurum suscipiēdis satisfiat; ita vt, si tempore huius Decreti superfuerunt multæ Missæ celebrandæ, hæ celebrari distinctè debeant, vt in *declar. cit. ad sextum.*

15 Qui vero obligatur ad celebrandum in festis de præcepto de voluntate testatoris, non potest differre Missam in sequentem Feriam; quia Feria non est Festum.

stum neque intelligendus est testator de Festis duplicibus, vel semiduplicibus, quando simpliciter dicit, in Festis, sed de Festis de præcepto, aut consuetudine pro feruitio populi, vt censuit *Congreg. Pœnitentiaria Mediolanen. re bene agitat a teste Bonacin. loco cit. nu. 6.*

16 Citius quoque celebrando peccatur, anticipata scilicet applicatione sacrificij; nempe incerta, pro eo qui postea eleemosynam dederit, cum suspensione effectus sacrificij, quæ anticipata applicatio prohibita fuit à Paulo V. velut auaritiæ fomes, die 5. Nouembr. 1605. vt scribit *Fraxinell. sect. 3. prænot. 5. §. 5. nu. 4. & 5. edit. 6.* Potest tamen capellanus præuenire tempus celebrationis, & anticipare celebrare Missas, antecedente Hebdomada, quas ex obligatione celebraturus erit sequenti pro certa intentione. DD. citati à *Barbof. de potest. Episcop. par. 2. alleg. 24. num. 14.*

17 Rarius denique celebrando peccatur, quando quotidiano quis obligatur sacrificio, per se, vel per alium faciundo; & vno die per hebdomadam omittit celebrare, neque celebrari per alium curat. secus, si vni tantum impositum est quotidianum onus, vt per seipsum impleat. nã hoc intelligi debet, salua honestate, & decentia, ratione cuius vacare potest à Missa celebranda semel in hebdomada; hoc est, potest semel non celebrare. fuse *Bonac. loco cit. §. 2. num. 16.* non autem potest semel pro alio applicare sacrificium; quæ duo sunt valde diuersa, vt patet.

18 Qui vero impeditus infirmitate, non facit quotidianam Missam, ad quam tenetur, excusatur; neque tenetur ad supplementum, nisi vltra mensem ægrotet; & item si reliquo anni tempore, diligens ille fuit in suo munere obeundo; & nisi in fundatione beneficij aliud expresse statuatur. quæ singula omnia sunt rationi consona, ex *Bonac. ibidem punct. 8. nu. 17. cum alijs citatis. Petr. Nauar. de rest. l. 2. cap. 2. num. 210. & Nald. V. Missa num. 11.* docent non teneri per alium satisfacere, qui ægrotat per duos menses.

Diana tract. de celebr. Miss. resol. 27. per quindecim dies. Barbof. de potest. Episc. allegat. 24. num. 32. per octo; vel decem dies.

19 Ratione Ritus, accidunt peccata in oneribus Missarum: quando promisit Sacerdos Missam votiua, vel de Requiem, & dicit aliam de Officio currenti; quia, virtus fidelitatis periret: & multo magis, si cum iuramento per instrumentum promississet. *Fraxinellus in opere edito sub hoc titulo: An Sacerdos teneatur dicere Missam pro Defunctis, vel eius vice possit dicere de Sanctis, vel Ferijs occurrentibus. edidit Bononiæ, me vrgente. 1625.*

20 Cæterum *ibidem*, citatis quàm plurimis Doctoribus classicis, docet ille idem, posse loco Missæ de Requiem dici Missam de Sancto, vel de Feria currente: quando maiori deuotione afficimur in Missa de Sancto, vel de Fer. priuilegiata. vnde oritur maior valor accidētalis Missæ ex opere operantis, quo compensari potest, etiam cum lucro, Missa de Requiem, breuior, & quæ in multis minuit potius deuotionem. nam alioquin ex opere operato idem est valor in omnibus Missis.

21 Si vero non afficitur Sacerdos maiori deuotione in Missa de Sancto, vel de Feria; tunc dicere debet de Requiem, excepto Festo Duplici, Dom. & alijs diebus, in quibus prohibetur Missa de Requiem ab Ecclesiast. Rubricis, vt supra p. 1. tit. 5. nu. 2. pag. 9. 10.

22 Sensus etiam Ecclesiæ est, vt Missa concordet cum Officio, quoad eius fieri potest: cui sensui fideles omnes conformari debent. ex quo sequi videtur, non esse verba petentis Missam votiua, seu de Requiem, ita amarè intelligenda, vt eo modo rigorose celebrare teneatur Sacerdos, sed ciuili modo & morali, cum causa rationabili, ait Ecclesia in Rubricis titulo 5. numero 3. lex etiam Ecclesiæ præualere debet super laicorum legem priuatam, & sapè irrationabilem.

23 Monet idem auctor sapienter S.

cerdotes, vt promittant se dicturos Missas eo modo, quo magis prodesse possunt iuxta maiorem sui dispositionem, & deuotionem.

24 Populus etiam qui simul offert cum Sacerdote, potest affici maiori deuotione audiendo Missam de Sancto, quam de Requiem, & consequenter prodesse magis eisdem ijs, pro quibus Missa celebratur. & hac *Fraxinell. probat fusius ibid.*

25 *Agorius lib. 10. c. 32. q. 5.* docet fere prædicta de Missis votiujs, quarum vice potest dici Missa cum Officio concordas, cum intentione secreta, quam haberet Sacerdos in votiujs.

26 Nec erit necesse dicere in prædictis casibus Collectam de votiujs, seu de Requiem, maximè si per Ecclesiasticos ritus non liceret. applicatio namque sacrificij non fit in Collectis, sed potius in *Memento*, seu vt Theol. loquuntur, in oblatione, quæ tacitè fit in ipsa consecratione.

27 Ratione *Officij*, seu *Beneficij*, quod erat quartum caput, contingit in oneribus Missarum peccati. nam Episcopi & Parochi tenentur aliquando applicare sacrificium pro suis ouibus, ex *Conc. Trident. sess. 23. cap. 1. initio*, arbitrio boni viri, nempe in præcipuis solemnitatibus Domini, & Dominicis diebus, aut saltem semel in hebdomada, ex *Bonac. questio. vltim. punct. 7. in fin.* qua ratione conciliari possunt Doctores, qui negant, cum Concil. Trident. affirmante *sess. 23.* est enim populorum curator Episcopus, seu Parochus, & ab ijsdem sustentantur.

28 Regularis etiam grauitè peccat applicando sacrificium cõtra rationabilem voluntatem sui Prælati, vel Sacristæ ab eodem deputati. *Fraxinell. sect. 7. §. 7.* vbi addit, posse Prælatos irritare intentionem subditorum in Missæ celebratione, si fecus applicent, ita vt Deus acceptet sacrificium. & valeat illi, cui à Prælato per ministrum infidelem applicatur. & licet *Suar.* doceat, pendere effectum sacrificij ab intentione celebrantis, etiam

iniusta; eum tamen explicat *Fraxinell.* loqui de Sacerdote seculari libero, non de regulari, cuius voluntas à Prælato pendet. alias onera monasteriorum subiacerent periculo & dubitationi, an perfoluerentur.

29 Quilibet item Sacerdos, ex probabiliori sententia, non potest applicare portionem sacrificij, quam diximus supra, cum de *Canone pagin. 124.* esse propriam Sacerdotis, accepto ob eam stipendio, tanquam pro integra Missa; quia cum sit saltem dubia hæc doctrina, possit lædi iustitia in hoc casu, & proximus qui stipendium pro Missa dedit, suo fructu defraudari, si vero fiat hæc applicatio sacrificij ex mera charitate, est satis probabilis opinio, & nullum damnum inde sequi potest proximo, pro quo celebratur.

30 Conuenit adhuc ratione *Officij*, vt ille, qui supplet inchoatum ab alio sacrificium, conformet secum primo Sacerdote in applicatione eiusdem sacrificij; quia accessorium sequitur naturam principalis: & quia (cum supplementum supponat alteram saltem speciem consecratam esse) probabile est, iam factam esse Deo oblationem pro eo pro quo primus Sacerdos cœpit Missam facere. *Corduba libro 1. quest. 3. in quest. principal. opin. 5. post conclus. 4. §. 2. & Vasq. disp. 231. nu. 40. & 41.*

31 Demum ratione *Stipendij* multis modis peccatur. qui enim accipit plura stipendia iuxta, taxata scilicet vel lege, vel consuetudine, à pluribus, petentibus singulis vnã Missam pro se distinctè, & vnã facit Missam pro ijs omnibus, peccat ex communiore sententia. *Fraxinell. sect. 4. concl. 1. fusius.*

32 Qui ab vno accipit plura stipendia pro pluribus Missis, & vnã tantum celebrat, eodem modo, quo supra, peccat, ex eodem *ibid.*

33 Qui procurat stipendium iusto pinguius pro vnã Missa (nisi celebrandum sit in loco distanti, vel incommodo) peccat, ex *Bonacin. & alijs*, quos citat *quest. vltim. punct. 8. num. 13.* & tenetur inuitanti

danti restituere, *ibidem num. 11.* neque sufficit titulus paupertatis, quia facta est ordinatio in Sacerdotem tit. beneficii, seu patrimonij sufficientis ad victum, *ibid. num. 14.*

34 Qui stipendium iusto pinguius accipit pro Missa, quam deinde minori stipendio, quam sit iustum, facit ab alio celebrari, peccat: neque item si det illi stipendium iustum, retinens sibi quod est ultra iustum, tutus est in conscientia, nisi sit Dominus, & non merus dispensator, aut curator Missarum celebrandarum. *Fraxinell. sectione 3. prenot. §. 4. numero 1. & congregat. Pœnitent. Mediolan. apud Bonac. loco citato num. 18.*

35 Sed eam limitationem, nisi sit Dominus, &c. sustulit Sacra Concil. Trident. Congregatio in Decreto supra citato, in quo absolute prohibetur Sacerdoti, qui Missam accepit celebrandam cum certa elemosyna, ne eandem Missam alteri, parte eiusdem elemosynæ sibi retenta, celebrandam committat. & intelligi debet, etiamsi detur illi stipendium iustum; quia paulo infra in eodem Decreto iubetur dici Missæ pro elemosyna tenui & pingui æqualiter; *omne*, inquit, *dammabile lucrum ab Ecclesia remouere volens.* ecce causam Decreti. & *Fraxinell. in 6. edit. loco citato num. 7.* conformat se Decreto.

36 Imò eadem Sacra Congregatio declarauit; etiam elemosynam maiorem, solita dari tribuendam esse integram absolute Sacerdoti celebranti, nec vllam illius partem ab aliquo retineri posse. *in cit. declar. ad nonum. & in responsione ad septimum*, permittendum non esse ait, vt Ecclesiæ, ac loca pia, seu illorum administratores, ex elemosynis Missarum celebrandarum vllam vtrumque minimam portionem retineant, ratione expensarum, quas subeunt in celebratione Missarum: nisi cum Ecclesiæ, & loca ipsa alios non habent redditus, quos in vsum earundem expensarum erogare licite possint; & tunc, quam portionem retinebunt, nullatenus debere excedere valorem expensarum, quæ pro ipsomet

tantum Missæ sacrificio sunt necessario subeundæ: & nihilominus eo etiam casu curandum esse, vt ex pecunijs, quæ superfluent, expensis vt supra deductis; absolute tot Missæ celebrentur, quot præscriptæ fuerint ab offerentibus elemosynas. Hæc ibi. eadem tamen S. Congregatio 7. Septembr. 1630. referente Barbof. *de iure eccles. lib. 2. c. 5. nu. 39.* decreuit, quòd, qui habuerit obligationem vnus Missæ in Hebdomada cum stipendio legato, & confirmato de octo in octo annos, potest demandari alteri celebrationem prædictæ Missæ cum elemosyna consueta iuxta morem regionis, retenta sibi reliqua parte dicti stipendij.

37 Qui vero acceptis duobus stipendijs iustis pro duabus Missis, vnã celebrat, applicando vni sacrificium vt propitiatorium, alteri vt impetratorium peccat tamen: quia vterque totum Missæ fructum præterdit. *Suar. cum alijs apud Bonac. quest. vlt. punct. 8. num. 15.* & Sacra Congregatio Conc. Trident. in Decreto citato damnat hanc distinctionem.

38 Qui à pluribus stipendia minora iusto recipit, vt ex ijs constituto stipendio iusto, vnã Missam celebret, peccat: tum quia promittens cuique Missam, tenetur dare illi totam: tum quia in Decreto citato Sacra Congregationis tot Missæ dici debent, quot sunt elemosynæ datæ, etiã incongruæ, & exiguæ, siue ab vno, siue à pluribus dentur. quod præcipitur ibi sub obtestatione diuini iudicij, sub peccato mortali, & cum obligatione restitutionis, reuocatis quibuscunque priuilegijs.

39 Rector beneficii, qui potest per aliũ celebrare Missam, tenetur tribuere Sacerdoti celebranti pro se cõgruam elemosynam secundum morem Ciuitatis, vel Prouinciæ, nisi in fundatione ipsius beneficii aliud fuerit cautum. *eadem Congreg. in cit. declar. ad octauum.*

40 Vbi nullum statutum est stipendium à testatore, vel alio, pro certo numero Missarum, eo casu statuere debet Ordinarius, non autem hæres, aut alius, & iuxta morem Ciuitatis. *ibid. in respon. ad secundum, & quintum.*

41 Caueat autem vnusquisque ab onere perpetuo Missarum suscipiendo sine licentia Episcopi sui, vel Generalis Vicarij, seu Generalis, aut Prouincialis, si Regularis est, dāda in scriptis, & gratis: alioquin secularis ab ingressu Ecclesie erit eo ipso interdictus Regularis, autem pœnam priuationis officij, & perpetuæ inhabilitatis ad officia, vocisque actiue, ac passiuę absque alia declaratione incurret. *eadem Congreg. in citato Decreto.*

42 Ad hæc, vt ibidem dicitur, amoueaturs capsulæ ab Ecclesijs cum inscriptione: *Elemf. pro Missis*: ne fideles hac ratione frustrentur: neque exponantur in die Commemorationis omnium fidelium Defunctorum pro eorundem Missis solita apponi, *vt in cit. declarat. ad decimum tertium.* nulla tamen pœna est in hoc casu imposta, *ex responsione ad duodecimum,* quæ in Decreto videbatur apponi.

43 Neque acceptorum multorum onerum reductio, moderatio, & commutatio ab alio nunc fieri potest, nisi à Sede Apostolica; & aliter factæ sunt nullæ, *vt in cit. Decreto Sacra Congreg. Concil. Trident.* Verumtamen, si in ipsa Beneficij erectio-

ne cautum fuerit expresse, vt liceat Episcopo iniunctum onus reducere ac moderari: declarauit *eadem Sacra Congregatio*, licere adhuc Episcopo id præstare, *in respons. ad primum dubium.* Quare neque in Synodis Diocesanis, neque in Capitulis Generalibus fieri possunt amplius reductiones Missarum olim concessæ à Concil. Trident.

44 Et ne vllò vquam tempore hæc in obliuionem, seu desuetudinem abeant, Superiores locales cuiusque Monasterij, Conuentus, ac Domus Regularis curare atque efficere tenentur sub pœna priuationis Officij, vocisque actiue & passiuæ ipso facto incurrenda, vt in perpetuum sexto quoque mense, idest, Feria secunda post primam Dominicam Aduentus, & Feria sexta post Octauam Corporis Christi prædictæ ordinationes in publica mensa perlegantur: quam pœnam subiere iam nonnulli apud eandem Sacram Congregationem Concilij Tridentini ab eorum subditis accusati.

Et hic esto Finis Tertiæ Partis Rubricarum Missalis.

